Επιμέλεια ΘΑΝΑΣΗ ΓΚΟΒΑ

ΑΧΑΪΚΑ καὶ ΔΜΑ

*ΣΥΓΚΙΝΗΤΙΚΗ Η ΕΚΚΛΗΣΙΣ τοῦ κ. Τάκη Πετρόπουλου πρὸς τὴν Δ.Ε. τῆς ΕΔΗΚ γιὰ τερματισμὸ τῆς μετεκλογικῆς διαμάχης ποὺ ξέσπασε γιὰ τὴν ἀναρρίχηση στὴν ἡγεσία. — Ἀλλὰ σχεδὸν πάντοτε ὁ ἐγωκεντρισμὸς τῶν ἀνθρώπων ἀποδεικνύεται ἰσχυρότερος ἀπὸ ὁποιαδήποτε λογικὴ ἐκτίμηση.— Αὐτὸ ἄλλωστε εἶναι ἡ μόνιμη ἀσθένεια τῆς Ἑλληνικῆς ἀντιπολιτεύσεως καὶ ἡ δύναμη τῆς Δεξιᾶς. — Νὰ ἐλπίσουμε ὅτι ὁ ἐξορκισμὸς στὴν ἱερὰ μνήμη τοῦ ἐθνάρχου Ἐλευθερίου Βενιζέλου καὶ τοῦ πατέρα τῆς Δημοκρατίας Γεωργίου Παπανδρέου, θὰ ἔχει ἀποτέλεσμα καὶ θὰ φρονηματίση περισσότερο ἀπὸ τὴν ἐκλογικὴ πανωλεθρία: — Μᾶλλον φροῦδα μία τέτοια ἐλπίδα ** ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΕΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ στὴν Εὐρώπη, ὕψωσαν τὴ σημαία τοῦ σὲξ στὰ ὑπνοδωμάτια τῶν ὑπαλλήλων τους, γιὰ νὰ δώσουν στοὺς ἄνδρες καὶ στὶς γυναῖκες νὰ ἀποδείξουν ὅτι εἶναι ἀρκετὰ ὥριμοι. — Καὶ ἔτσι ποὺ νὰ χρησιμοποιήσουν σωστὰ αὐτὸ τὸ προνόμιο. — Ἡ ἀνακοίνωση ἀναφέρει ὅτι οἱ ἄνδρες καὶ οἱ γυναῖκες τῆς ὑπηρεσίας μποροῦν νὰ ἐπισκέπτονται τὰ δωμάτια τοῦ ἄλλου φύλου ἀπὸ τὶς 5.30 μ.μ. μέχρι τῆς 10ης μ.μ. κατὰ τὶς καθημερινές. — Καὶ ἀπὸ 1 μ.μ. ἕως τὶς 10 μ.μ. τὰ Σαββατοκύριακο. — Ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἀεροπορικῶν δυνάμεων στρατηγὸς Ἐβὰνς ἐδήλωσε ὅτι συνέλαβε τὴ πρωτοποριακὴ αὐτὴ ἰδέα μετὰ ἀπὸ συζητήσεις του μὲ νεαροὺς ἀεροπόρους.*

ΠΡΩΙΝΟ ΧΑΜΟΓΕΛΟ

Οἱ ὁδοκαθαριστὲς

ΔΕΝ ΤΑ πηγαίνει καὶ τόσο καλὰ ὁ δήμαρχος Ἀθηναίων κ. Παπαθεοδώρου μὲ τοὺς ὁδοκαθαριστές του. Αὐτὸ φαίνεται... ὁλοκάθαρα ἀπὸ ὅσα ἐλέχθησαν στὴ συνεδρίαση τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, παραμονὴ τῆς κηρύξεως ἀπεργίας, συνεδρίαση στὴν ὁποία πῆραν τὸ λόγο καὶ ἐκπρόσωποι τῶν ἐργαζομένων.

Στὴν ἀρχὴ ὁ κ. δήμαρχος ἀναφέρθηκε στὸ ἱστορικὸ τῶν αἰτημάτων ποὺ τὰ χαρακτηρισε δίκαια καὶ βεβαίωσε ὅτι λύθηκαν ὅλα (θερινὲς καὶ χειμερινὲς στολές, λουτρὰ στοὺς τόπους ἐργασίας, καταβολὴ ὁδοιπορικῶν κλπ, κλπ.). Ὅταν ὁ πρόεδρος τῶν ὁδοκαθαριστῶν κ. Μαλούσακας ἀνέπτυξε τὸ αἴτημα γιὰ ἐπάνδρωση τοῦ κάθε αὐτοκινήτου καθαριότητος μὲ τρεῖς ἐργάτες ἀντὶ τῶν δύο ποὺ ὑπάρχουν σήμερα δημοτικοὶ σύμβουλοι ὑπέβαλαν τὰ ἀκόλουθα ἐρωτήματα στὸν πρόεδρο τῶν ὁδοκαθαριστῶν:

—Πόσοι ἐργάτες χρειάζονται συνολικὰ γιὰ νὰ ἐξυπηρετηθοῦν αὐτὰ τὰ αὐτοκίνητα;

—Χρειάζονται διακόσιοι σαράντα.

—Πόσους διαθέτει ἡ ὑπηρεσία;

—Διακόσιους ὀγδόντα ἑπτά.

—Τότε γιατὶ δὲν φτάνουν;

—Ἔχουμε ἀπόντες...

—Πόσοι ἐπομένως ἐργάζονται αὐτὴ τὴ στιγμὴ στὰ αὐτοκίνητα;

—Ἑκατὸν ὀγδόντα περίπου.

—Δηλαδὴ οἱ ἄλλοι τὸ σκᾶνε κι' ἀπὸ πάνω ζητᾶτε νὰ προσληφθοῦν ἑκατὸ καινούργιοι γιὰ νὰ ἀναπληρώνουν τοὺς σκασιάρχες...

Ἐπακολούθησε, λέει, πανδαιμόνιο μεταξὺ τῶν Συμβούλων καὶ τῶν παρακολουθούντων τὴ συνεδρίαση ὁδοκαθαριστῶν. Ἀλλὰ ὁ κ. Παπαθεοδώρου ἔρριξε καὶ τὴν τελευταία μπόμπα:

—Ὑπάρχει καὶ κάτι χειρότερο κύριοι σύμβουλοι. Ὡρισμένοι ὁδοκαθαριστὲς συνελήφθησαν νὰ κλώτσᾶνε σάκκους μὲ σκουπίδια γιὰ νὰ δημιουργήσουν κατάσταση. Οἱ συλληφθέντες θὰ κριθοῦν πρὸς τὸ παρὸν ἀπὸ τὸ σωματεῖο τους.

Ἂν δὲν γνωρίζαμε ὅτι ὁ κ. Παπαθεοδώρου εἶναι ὁ δήμαρχος ποὺ προῆλθε ἀπὸ τὴ δημοκρατικὴ συνεργασία ,κι' ἂν δὲν εἴχαμε καὶ τὴ μαρτυρία τοῦ δικοῦ μας δημάρχου γιὰ τοὺς σκληροὺς ἀγῶνες στοὺς ὁποίους πρωτοστατεῖ ὑπὲρ τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως καὶ τῆς δημοκρατίας γενικώτερα ὁ κ. Παπαθεοδώρου, ἴσως νὰ στεκόμαστε μὲ σκεπτικισμὸ, ἂν ὄχι καὶ μὲ καχυποψία ἀπέναντι στὴ διένεξη δημάρχου Ἀθηναίων καὶ ὁδοκαθαριστῶν. Ὅμως ἀφοῦ ἡ ἠθικὴ καὶ πολιτικὴ ποιότητα τοῦ ἀνθρώπου δὲν μπορεῖ νὰ ἀμφισβητηθῆ ἀπὸ ποῦ ἄραγε θὰ πρέπει νὰ ἀντλήσουμε μιὰ ἐξήγηση ἢ καὶ κατανόηση τῆς στάσεως τῶν ὁδοκαθαριστῶν; Μήπως καταφεύγοντας στὰ πρακτικὰ ἄλλων συνεδριάσεων ὅπου ἡ λέξη «σκαστιαρχεῖο» ἀκούστηκε μεγαλοπρεπέστερη;

Ἐπαναλαμβάνουμε. Ἂν ἡ μομφὴ διατυπωνόταν ἀπὸ δημάρχους ποὺ ἐκπροσωποῦν τὴν παρὰ τάξη τῶν κεφαλαιούχων καὶ τῶν μεγαλοαστῶν, οὔτε θὰ δίναμε τὴν παραμικρὴ σημασία. Ὅταν ὅμως τὰ ἀκοῦμε αὐτὰ ἀπὸ αἱρετοὺς ἄρχοντες ποὺ ἔχουν κατέβει μαζὶ μὲ τοὺς ὁδοκαθαριστὲς στὸ πεζοδρόμιο, τότε πῶς νὰ μὴν ὑποθέσουμε ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἐργαζόμενοι ποὺ μὲ τὴν ἐπιπολαιότητά τους ζημιώνουν τὸν ἴδιο τους τὸν ἀγῶνα;

Ἡ ἐπαγγελματικὴ εὐσυνειδησία καὶ ἐπάρκεια εἶναι ἡ μεγάλη περιουσία τῶν ἐργαζομένων ὅταν ὑπάρχουν χέρια ποὺ αὐτοϋποβαθμίζονται ἢ καὶ αὐτοκαταργοῦνται προσπαθῶντας μ' αὐτὸν τὸν τρόπο νὰ περιορίσουν τὴν ἀδικία ἀπὸ ἕνα φτηνὸ μεροκάματο, τότε ἀποδυναμώνεται τὸ μεγαλύτερο ἀτοῦ γιὰ δικαίωση. Ὁ σωστὸς δρόμος εἶναι ἡ διεκδίκηση σὲ ὁποιονδήποτε βαθμὸ σκληρή.

Δὲν πρόκειται νὰ δυσφορήσουμε μὲ ἀλλὰ ἀντίβετα νὰ βρεθήσουμε μὲ ἕναν ἀγῶνα ποὺ θὰ ἔχει σὰν στόχο τὴν αὔξηση τοῦ μεροκάματου τῶν ὁδοκαθαριστῶν σὲ πεντακόσιες — ἑξακόσιες δραχμές. Καὶ θὰ ποῦμε εὐθαρσῶς στὸν κόσμο, στοὺς ἀναγνώστες μας ὅτι πρέπει νὰ πληρώνουν ἀνάλογα ἐὰν θέλουν κάποιοι νὰ ὑπάρχουν γιὰ νὰ τοὺς ἀπαλλάσσουν ἀπ' τὰ σκουπίδια καὶ τὴ βρωμιά, ὄχι ὅμως γιὰ νὰ πληρώνονται μ' αὐτὰ τὰ λεφτὰ κοπανατζῆδες.... Γιατὶ κι' ἐκεῖνοι ποὺ τὰ πληρώνουν εἶναι φτωχοὶ ἄνθρωποι. Καμμιὰ φορὰ πιὸ φτωχοὶ κι' ἀπὸ τοὺς ὁδοκαθαριστές. Ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἐπειδὴ οἱ λίγοι κοπανατζῆδες ζημιώνουν πρῶτα — πρῶτα τοὺς συναδέλφους τους, ζημιώνουν τὴν ἴδια τὴν ἐργασία τους ποὺ εἶναι τὸ μοναδικὸ τους κεφάλαιο.

Ὑπάρχει, ὅμως, μιὰ πολὺ παρήγορη φράση τοῦ κ. Παπαθεοδώρου, ὅτι δηλαδὴ οἱ συλληφθέντες θὰ κριθοῦν ἀπὸ τὸ σωματεῖο τους. Πρᾶγμα ποὺ ὑποδηλώνει ὅτι οἱ πολλοὶ καὶ συνειδητὰ συνδικαλισμένοι ὁδοκαθαριστὲς θὰ ἐπαναφέρουν τοὺς λίγους στὴν ὀρθὴ ἀντίληψη τοῦ καθήκοντος.

ΠΑΝ

Καφετζοῦδες μέντιουμ κλπ.

ΑΝ κρίνουμε ἀπὸ τὸν ἀριθμὸ τῶν σχετικῶν ἀγγελιῶν ἢ καὶ διαφημίσεων ποὺ δημοσιεύουν ὄχι μόνο στὰ λαϊκὰ περιοδικά, ἀλλὰ καὶ σὲ ἐφημερίδες τὰ διάφορα μέντιουμ, θὰ πρέπει νὰ καταλήξουμε στὸ συμπέρασμα ὅτι πάρα πολὺς κόσμος θεωρεῖ τὸν πνευματισμὸ σὰν τὸν πιὸ ἀποτελεσματικὸ τρόπο γιὰ τὴν ἐπίλυση τῶν προβλημάτων του.

Ἐξαιρετικὴ εἶναι ἀκόμη καὶ ἡ ἐπήχηση τῆς καφεμαντείας. Καὶ δὲν εἶναι λίγες οἱ καφετζοῦδες, ποὺ ἔχουν διασπείρει τὸ φράγμα τῶν ἐπαφῶν συνοικιακοῦ ἐπιπέδου καὶ δημοσιεύουν ἤδη καὶ αὐτὲς τὶς διαφημίσεις τους. Ὅπως ἄλλωστε καὶ οἱ χαρτορρίχτρες.

Κάποτε, ὅλο αὐτὸ τὸ συνάφι τὸ κυνηγοῦσε ἡ ἀστυνομία. Μὲ ἀποτέλεσμα νὰ προσφέρονται οἱ ὑπηρεσίες σὲ κατάσταση παρανομίας. Καὶ ὡς ἐκ τούτου νὰ πληρώνονται περισσότερο...

Τώρα, ὅμως, μπορεῖ τὸ ὑπουργεῖο νὰ προχωρήση σὲ μιὰ ἀξιολόγηση καὶ κοστολόγηση τῶν καλῶν αὐτῶν ὑπηρεσιῶν κατατάσσοντάς τες, πιθανότατα, στὰ οὐσιώδη ἐν ἐπαρκείᾳ.

ΤΟ ΤΙ ἀποτελεσματικὰ εἶναι καμμιὰ φορὰ τὰ μέντιουμ (καὶ τὰ συναφῆ) μπορεῖ νὰ ἐννοήσῃ κανεὶς ἀπὸ δημοσιευθεῖσα ἐπιστολὴ κάποιου κ. Νικ. Καλούμενου:

«Εὐχαριστῶ θερμῶς τὴν διάσημη μέντιουμ, κ. Δέσποινα Συνοράκη, ἡ ὁποία διὰ τῆς θαυμασίας ὑπνώσεώς της μὲ ἀπήλλαξε ἀπὸ τὴν φοβία ποὺ μὲ βασάνιζε διὰ τὴν ὑγείαν τῆς προσφιλοῦς συζύγου μου διὰ τὴν ὁποίαν ἐπίστευα ὅτι τῆς ἔχουν κάνει μάγια. Ἡ κα. Συνοράκη ὄχι μόνο μὲ διαβεβαίωσε ὅτι δὲν ὑπάρχουν μάγια ἀλλὰ μοῦ περιέγραψε τὴν σύζυγό μου καὶ τὴν ἀσθένειά της ὡς νευρικὴν πάθησιν, ὡς διέγνωσαν καὶ οἱ Ἰατροί. Ἕνα τέτοιο μέντιουμ εἶναι ἄξιο ἐμπιστοσύνης καὶ θαυμασμοῦ...».

Εὐτυχεῖς λοιπὸν οἱ γιατροὶ τῶν ὁποίων τὰς διαγνώσεις ἐπαληθεύουν καὶ τὰ μέντιουμ.

Ἑπτὰ φορὲς ναυαγός!

ΗΤΑΝ ἄλλες ἑπτὰ φορὲς ναυαγὸς μὲ χαμένα τὰ ἴχνη του τὶς πιὸ πολλὲς φορὲς ὁ α' μηχανικὸς Γρηγόρης Μπούκας πρὶν θαλασσοπνιγῆ γιὰ ὄγδοη φορὰ μὲ τὸ «Μπάλτικ Ἤγκλ».

Πρόκειται ἀσφαλῶς γιὰ πρόκληση στὴν ἴδια τὴ μοῖρα. Πρόκληση ὅμως ἀπὸ ποιόν; Ἀπ' τὸν ἄτρομο, ἀπ' τὸν ἐραστὴ τῆς θάλασσας καὶ τοῦ κινδύνου ἢ τοῦ βιοπαλαιστὴ ποὺ ἔχει συνηθίσει τὸ — ἔστω καὶ ψηλὸ — μεροκάματο τοῦ τρόμου;

Γιὰ σκεφτεῖτε τὸ ἑπτὰ φορὲς ναυαγὸς καὶ ἀγνοούμενος. Ἑφτὰ φορὲς στὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου. Δὲν ἀποκλείεται αὐτὸ ἀκριβῶς, νὰ δημιούργησε τὴν ἐξοικείωση, τὴν ἄμβλυνση τοῦ κινδύνου..τὴ βεβαιότητα ἴσως ὅτι κάποιο κισμὲτ δὲν τὸν θέλει βορὰ τῶν ψαριῶν ὅσες φορὲς κι' ἂν ναυαγήσει.

Μακάρι νὰ ἐπαληθεύση καὶ αὐτὴ τὴ φορά.

Ὁ Βαλσαμάκης

ΤΟ ΛΟΓΟΠΑΙΓΝΙΟ ἦταν πάντα ἐκεῖνο ποὺ προκαλοῦσε τὴ χιουμοριστικὴ ἔκρηξη στὰ σύντομα σημειώματα τοῦ Φαίδωνα Βαλσαμάκη, τοῦ πνευματοδεστάτου δημοσιογράφου, ποὺ πέθανε πρὸ ἡμερῶν. Βέβαια, ὑπῆρξαν καὶ ἄλλοι πληθωρικότεροι στὸ λογοπαίγνιο αὐτὸ καθ' ἑαυτό, ὅπως ὁ Πὸλ Νόρ. Ἀλλὰ ὁ Βαλσαμάκης εἶχε ἕνα ἄλλο βάθος. Τὸ λογοπαίγνιό του ἦταν φυσικὴ καὶ ἀβίαστη κατάληξη ἑνὸς σχολίου περισσότερο, καὶ λιγότερο ἕνα ἐξεζητημένο κυνήγι μὲ τασχηματισμοῦ, ποὺ προσφέρει ἡ γνώση τῆς ἐτυμολογίας.

Ἡ δημοσιογραφία τοῦ παληοῦ καλοῦ καιροῦ ποὺ εἶχε περισσότερο πνευματώδη παρὰ ἠλεκτρονικὴ ὑπόσταση βρίσκεται σὲ ἀκόμη δυσχερέστερη θέση μὲ τὴν ἀπώλεια τοῦ Βαλσαμάκη.

Μεθαύριο ἔκθεση Σάββα Τζανετάκη

ΣΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ «ΤΕΧΝΗ»

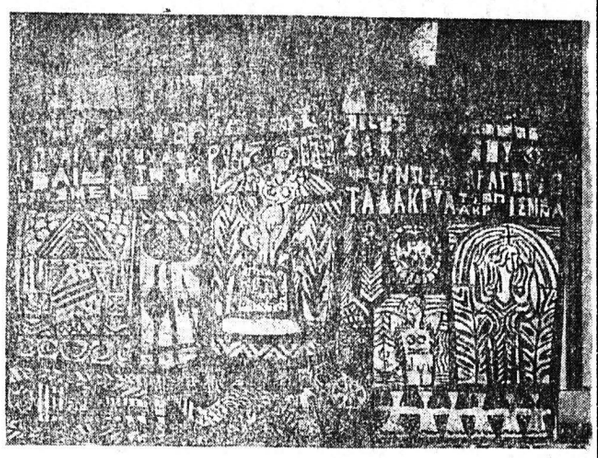

Μετὰ τὴν πρόσφατη ἐπιτυχημένη παρουσίαση τῆς ζωγραφικῆς του στὴ γκαλερὶ «ΝΕΕΣ ΜΟΡΦΕΣ» ὁ Σάββας Τζανετάκης, μεταφέρει τὴν ἔκθεση αὐτὴ στὴν Πάτρα, συμμετέχοντας στὴν πρόσκληση ἀποκεντρώσεως καὶ στὴν προσπάθεια γνωριμίας τοῦ ἐπαρχιακοῦ κοινοῦ μὲ τὴ σύγχρονη Ἑλληνικὴ Τέχνη. Ἔτσι ὁ Τζανετάκης ἐγκαινιάζει μεθαύριο Τρίτη στὴν αἴθουσα «ΤΕΧΝΗ» τὴν πρώτη του ἀτομικὴ ἔκθεση στὴν πελοποννησιακὴ πρωτεύουσα. Ἡ ἔκθεση θὰ διαρκέσει ὅλη τὴν περίοδο τῶν ἑορτῶν μέχρι τὶς 5 Ἰανουαρίου.

Ὁ Σάββας Τζανετάκης, εἶχε γιὰ δασκάλους τὸν ἀλησμόνητο Πάνο Σαραφιανὸ καὶ μετὰ τὸν Γιῶργο Βακιρτζῆ. Κατόπιν ἔφυγε γιὰ τὴ Σουηδία ὅπου σπούδασε στὴ Βασιλικὴ Ἀκαδημία Τέχνης στὴ Στοκχόλμη. Μετὰ τὶς σπουδές του ἔμεινε καὶ ἐργάστηκε ἐκεῖ γιὰ ἑπτὰ χρόνια. Ἡ πρώτη ἀναγνώριση τῆς πρωτότυπης δουλειᾶς του ἔγινε στὸ ἐξωτερικὸ ὅπου οἱ Σουηδοὶ τοῦ ὠργάνωσαν ἐκθέσεις (Στοκχόλμη, Γκέτεμπουργκ, Πούντ, Κοπεγχάγη). Ἀπὸ τὸ 1975 ζῆ καὶ ἐργάζεται στὴν Ἑλλάδα ὅπου ἡ ζωγραφική του ἦταν γνωστὴ ἀπὸ συμμετοχὴ σὲ ὁμαδικὲς (Πανελλήνιες, Πανελλαδικὴ νέων κ.λ.π.) καὶ ἀπὸ ἀτομικὲς ποὺ ὠργανώθηκαν στὴν Ἀθήνα ἀπὸ τὴ Ἀθηναϊκὲς γκαλερὶ (Νέες Μορφές, Θόλος). Γιὰ τὴν ἐπιστροφή του στὴν Ἑλλάδα ποὺ ἡ νοσταλγία της χαρακτηρίζει καὶ τὴ ζωγραφικὴ του εἶχε γράψει: «Ἀγαπῶ πρῶτα ἀπ' ὅλα τὴν Ἑλλάδα — τὸ φῶς —καὶ τὴν πολυπρόσωπη ἑλληνικὴ παράδοση. Βουνὰ καὶ θάλασσες, πέτρες κι' ἀγκάθια, κάστρα, μυρμούρια, κυπαρίσσια, ἀπομεινάρια, θρῦλοι κι ὀνόματα, εἶναι ὅτι μοῦ γεννᾶ τὴν ἀκόρεστη ἀνάγκη νὰ ζωγραφίζω».

Γιὰ τὴν τωρινή του ἔκθεση λέει: «Νοιώθω περισσότερο σὰν ναυαγὸς σ' ἀνοιχτὴ θάλασσα, κάποτε πάνω μιὰ ξέρα, ἕνα νησί· τέτοιες εἶναι οἱ ζωγραφιές μου· νησιὰ ποὺ ἄραξε ὁ ναυαγὸς μὲ ἥλιο ἢ μὲ σκοτάδι. Κι' ἔτσι θάθελα νὰ τὶς δεῖτε ἤ, ἂν εἶναι δυνατό, σὰν τὶς ζωγραφιὲς ποὺ ἀνακαλύψατε κάποτε στὴν τύχη, σ' ἕνα ἐρημοκκλήσι, κάποιου ποὺ δὲν τὸν γράφουνε χαρτιὰ καὶ ἡμερομηνίες, κι ἂν σᾶς ἀρέσουν τὶς προσέχετε, ἀλλοιῶς τὶς προσπερνᾶτε».

ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ
ΑΓΟΡΑΙ·ΠΩΛΗΣΕΙΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΟΣ
ΜΑΙΖΩΝΟΣ 66 • ΤΗΛ. 73·365

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ

Ἀρχὲς καὶ δογματισμὸς

(Πορεία ἀπὸ τὸν ἴσκιο στὸ φῶς)

Τοῦ συνεργάτη μας κ. ΓΕΡ. ΤΟΦΑΛΟΥ

Ἡ μεγαλύτερη δυσκολία ποὺ παρουσιάζεται στὸν κάθε σκεπτόμενο ἄνθρωπο καὶ ποὺ ἐπιβραδύνει, ἢ ματαιώνει τὴν ἱστορικὴ του πορεία, δὲν εἶναι πολλὲς φορὲς ἡ περιορισμένη γονιμότητα τοῦ πνεύματός του, ἀλλὰ ἡ ἀδυναμία του νὰ ἀπελευθερωθεῖ ἀπὸ σχήματα, κανόνες, ἔννοιες καὶ συστήματα ποὺ ὁ ἴδιος ἐπίμονα (ἰδεολογικὰ) ἔχει πλάσει. Ὅταν μερικὲς ἐπιτυχημένες διανοητικὲς κατασκευὲς καθιερωθοῦν μέσα στὸν πολύπλοκο κόσμο τῆς κοινωνικῆς πραγματικότητας, περάσουν ἀδημίωτα τὴ δοκιμασία τοῦ χρόνου καὶ κατακυρωθοῦν ἀπὸ μιὰ γενικότερη ἀποδοχή, τότε, ἡ ἀνθρώπινη σκέψη ἐδίζεται σὲ τέτοιο βαθμό, ὥστε δὲν θέλει νὰ λειτουργήσει παραγωγικὰ ἔξω ἀπ' αὐτές. Κι' αὐτό, δημιουργικὸ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, γίνεται ἀνασχετικὸ στὴν ἀπόκτηση ἄλλων πιὸ προχωρημένων ἰδεῶν. Τὰ εὑρήματα, ἔτσι, εἴτε μιᾶς «προνομιούχου» συνείδησης, εἴτε μιᾶς ὁμοδικῆς συμπεριφορᾶς γίνονται κατεστημένες «φόρμες», ποὺ ἀχμαλωτίζουν τοῦ νοῦ καὶ ποὺ δύσκολα — πολὺ δύσκολα —ἀπαλλάσσουν τὸ ἄτομο ἀπὸ τὰ «δεσμά» ποὺ τὸ ἴδιο χάλκεψε καὶ ἐπέβαλε στὸν ἑαυτό του. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀπὸ τὴ φύση του ἰδεοπλάστης καὶ ἰδεόληπτος καὶ γι' αὐτὸ οἱ ἐνέργειές του πολλὲς φορὲς δὲν μεθοδεύονται ἀπὸ «πραγματικὴ γνώση» ἀλλὰ ἀπὸ φαινόμενα καὶ ἐρμηνεῖες αὐθαίρετες ποὺ ξεκινᾶνε εἴτε ἀπὸ ἄγνοια, εἴτε ἀπὸ παρεξήγηση, εἴτε ἀπὸ ἔννομο ἢ ἄνομο συμφέρον γιὰ νὰ μὴ μείνει «ἔξω τοῦ νυμφῶνος».

Μὲ ἐξαίρεση τὶς σπάνιες περιπτώσεις τῆς μεγαλοφυΐας, ὁ ἄνθρωπος θεωρεῖ δικές του ἰδέες τὶς ἀρχὲς ποὺ μπῆκαν στὴ συνείδησή του ἀπὸ τὴν ἀγωγὴ τοῦ σπιτιοῦ, τὸ σχολεῖο ἢ τὸν ἄμβωνα καὶ ποὺ ἐπίμονα τοῦ διοχετεύονται καθημερινὰ ἀπὸ τὰ θαυματουργὰ ἐπινοήματα τῆς σημερινῆς τεχνολογίας. Καὶ εἶναι τέτοιος ὁ διαποτισμὸς ὥστε νὰ μὴν ἀμφιβάλλουμε γιὰ τὴν πατρότητά τους, μέσῳ τοῦ ἑαυτοῦ μας, πιστεύοντας ὅτι οἱ ἀρχὲς αὐτὲς ἢ οἱ ἰδέες εἶναι δικές μας, ἀφοῦ ἔγιναν δικές μας.

Ὅταν, κάποτε, ὑποστοῦμε μιὰ ὀδυνηρὴ ἀπογοήτευση ἀπὸ τὴν προσήλωσή μας στὶς ἀρχὲς καὶ στὶς ἰδέες ποὺ λατρέψαμε καὶ ἐπιχειρήσουμε τὴν ἀλλαγὴ τοῦ πνευματικοῦ μας προσανατολισμοῦ, τότε — ἀπαραίτητα —πρέπει νὰ καταφεύγουμε σὲ μιὰ ἄλλη στέγη ἔστω κι' ἂν αὐτὴ εἶναι τόσο λίγο «δική μας» ὅσο καὶ ἡ προηγούμενη. Τοῦτο γιατὶ ἂν παραμείνουμε εἴτε ἀπὸ πνευματικὴ ἀδράνεια, εἴτε ἀπὸ ἠθικὴ δειλία σὲ δογματικὲς θέσεις ἀποφεύγοντας τὴν ἀναπροσαρμογή, τότε γινόμαστε εἰχμάλωτοι μισσαλόδοξων προϊόντων καὶ ἰδεολάτρες ἐξωπραγματικῶν φαινομένων. Ὁ δογματισμός, λοιπόν, ἀποτελεῖ ἀρνητικὸ στοιχεῖο ἀφοῦ κλείνει μέσα του τὸ πεῖσμα καὶ τὴν ἀκαμψία καὶ ἀρνεῖται τὸ παραμικρὸ ἄνοιγμα στοὺς τοίχους τῆς φυλακῆς του. Ἐπίκαιρη εἶναι ἐδῶ ἡ περίφημη πλατωνικὴ ἀλληγορία μὲ τοὺς δεσμῶτες τοῦ σπηλαίου: «Ἀπὸ τὴ μακρόχρονη ἐγκάθειρξή τους στὴν σκοτεινὴ φυλακὴ ἔχασαν ὄχι μόνο τὴ δύναμη τῆς ὅρασης, ἀλλὰ καὶ τὴ ΘΕΛΗΣΗ νὰ βγοῦν ἀπὸ φῶς καὶ ν' ἀντικρύσουν τὰ πράγματα. Εἶναι τόσο καλὰ βολεμένοι, ἥσυχοι καὶ μακάριοι στὸν ἴσκιο τῶν εἰδώλων τους, ὥστε ἂν κανεὶς ἐπιχειρήσει νὰ τοὺς τραβήξει ἔξω, ἐξοργίζονται».

Πρόκειται, λοιπόν, γιὰ ἕνα σοβαρὸ καὶ ἐπίκαιρο πρόβλημα μεγάλης ψυχολογικῆς καὶ γενικώτερα φιλοσοφικῆς σημασίας. Ὁ προσκολλημένος ἄνθρωπος ἀρνεῖται τὸν ἔλεγχο τῆς σκέψης του, φοβᾶται τὴ κριτικὴ τῶν ἄνθρων τῆς πίστης του καὶ ἐπιτίθεται σ' ὁποιον θελήσει νὰ τοῦ διαταράξει τὴν τυφλὴ βεβαιότητά του. Πιστεύει ὅτι ὑπάρχουν ἀρχές, κανόνες, ἔννοιες, ποὺ βρίσκονται πέρα ἀπὸ κάθε ἀμφισβήτηση καὶ πὼς εἶναι καθαρὴ μωρία νὰ κατεβάζει κανεὶς ἀπὸ τὰ θάθρα τους τὶς «σεβάσμιες ἰδέες» καὶ νὰ τὶς παραδίνει στὸν ἔλεγχο τοῦ τυχόντος. Κι' αὐτὸ ἰσχύει ὄχι μόνο στὶς ἀρχὲς τοῦ σπιτιοῦ, τοῦ σχολείου καὶ τῆς θρησκείας, ἀλλὰ καὶ στὰ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΒΗΜΑΤΑ τοῦ ἀνθρώπου, γεγονὸς ποὺ πολλὲς φορὲς δὲν τὸν ἀπομακρύνει ἀπὸ τὰ ἄλλα δίποδα ζῶα. Κι' ὅμως, ἡ ἱστορία τῆς ἐπιστήμης λέει, ὅτι μιὰ μακρυὰ σειρὰ ἀπὸ «τολμηρὲς πρωτοβουλίες» ἀπελευθέρωσαν τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν ἰδεοληψία καὶ τὸν δογματισμό. Γιατὶ παρὰ τὴν «ἀνευλάβεια» πρὸς τὶς παραδόσεις καὶ τὶς «ἀναμφισβήτητες ἀλήθειες» ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος, πρέπει νὰ ἀπαιτεῖ ὅπως κάθε ἰδέα καὶ ἀρχή, ὁποιαδήποτε κι' ἂν ἔχει σημαία, νὰ ὑπόκειται στὸν ἔλεγχο καὶ τὴν ἀπόδειξη τῶν τίτλων της. Μὲ τὶς ἀπόψεις αὐτὲς εἶναι φανερὸ ὅτι, μποροῦμε νὰ ἐπιτύχουμε τὸ πρῶτο βῆμα στὸ χῶρο τοῦ κριτικοῦ στοχασμοῦ καὶ τῆς ἐπίκαιρης γνώσης. Τὸ δεύτερο εἶναι ἡ ἀναγνώριση τοῦ «μέτρου» μὲ τὸ ὁποῖο θὰ ἐξακριβωθεῖ τὸ βάρος καὶ ἡ γνησιότητα τῆς προτεινόμενης ἀλλαγῆς. Στὶς τελευταῖες ἐκλογὲς εἴχαμε ἀξιόλογα δείγματα μιᾶς στείρας προσήλωσης. Μεγάλη μερίδα λαοῦ ἐψήφισε τὴ «Ν. Δημοκρατία» γιὰ «σιγουριά»... Κατὰ βάθος ἡ μερίδα αὐτὴ στάθηκε ἀμετακίνητη ἀπέναντι σὲ ὁποιαδήποτε προσαρμογὴ προτιμώντας, σὰν τὸ πολὺ τὴ σκλαβιὰ τοῦ κλουβιοῦ, παρὰ νέες περιπέτειες... Μιὰ ἄλλη μερίδα συντάσσε ἀξιωματικὰ τὴν πτώση τῆς ΕΔΗΚ μὲ τὴν πτώση τοῦ Κέντρου, ἐνῷ ἐκ τῶν πραγμάτων καὶ διακομματικὰ δισπιστώθηκε ὅτι τὸ Κέντρο ἔχει νὰ διαδραματίσει πολὺ ἐνεργὸ ρόλο στὴν πολιτικὴ ζωὴ τοῦ τόπου σὰν ἐνδιάμεσος κι' ἀπαραίτητος κρίκος τῶν ἄκρων.

Μιὰ τρίτη μερίδα τέλος, τὸ ΠΑΣΟΚ, παρέμεινε προσκολλημένο στὸν ἐξωπραγματικὸ σοσιαλισμὸ του ἔστω κι' ἂν προσωρινὰ καὶ γιὰ λόγους ἐλέεως ψηφοφόρων ἐγκατέλειψε τὰ ἀκραῖα συνθήματα καὶ τὶς ἀκραῖες θέσεις του. Ἀποτέλεσμα ὅλων αὐτῶν εἶναι νὰ παραμένει στάσιμη ἡ ἐξελικτικὴ πορεία σὲ μεγάλα τμήματα τοῦ λαοῦ φαινόμενο καταλυτικὸ καὶ ἐπικίνδυνο. Ἀλλὰ ὑπάρχει, λοιπόν, τρόπος νὰ γλυτώσει κανεὶς ἀπ' αὐτὴ τὴ στασιμότητα ποὺ κρατάει στὸν ἴσκιο μεγάλες μάζες καὶ ποὺ δὲν τὶς ἀφήνει νὰ ἐνεργοποιηθοῦν; Ναί, ἀσφαλῶς ὑπάρχει. Εἶναι ἐκείνη ἡ διαλεκτικὴ μύγα ποὺ θὰ τσιμπήσει τὸ νωθρὸ ἄλογο καὶ θὰ τὸ κάνει νὰ μετακινηθεῖ. Χρειάζεται δηλαδή, ἕνα συνεχὲς γερὸ δάγκωμα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ἐξελικτικὰ στοιχεῖα ποὺ θὰ ἀναγκάσουν τὸν ἀμετακίνητο νὰ κάμει χρήση τῆς μεμυδιασμένης του διάνοιας, νὰ προσαρμόσει τὶς ἀρχὲς καὶ τὶς ἰδέες του γιὰ νὰ μπορέσει νὰ βρεῖ τὴν πνευματική του ἐλευθερία. Ἀλλὰ δὲν φθάνει μόνο αὐτό. Θὰ πρέπει καὶ νὰ θελήσει νὰ ἀγκιάσει τὶς νέες ἀλήθειες ποὺ τὸ βάρος τους δὲν εἶναι τὸ ἴδιο γιὰ ὅλους τοὺς ὤμους. Μπορεῖ αὐτὸ νὰ τὸ κάμει; Ἂν ναί, ἀσφαλῶς ἡ δικαίωσή του δὲν θὰναι μακρυά.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΤΟΦΑΛΟΣ

ΕΞΟΧΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
«ΤΑ ΠΛΑΤΑΝΙΑ»
(Ο ΣΑΚΗΣ)
Στὸ ἀνανεωμένο καταστημά μας σᾶς περιμένουμε γιὰ
ΦΡΕΣΚΟ ΨΑΡΙ
καὶ ΜΠΡΙΖΟΛΕΣ
στὰ κάρβουνα
ΚΑΚΑΒΙΑ
κάθε μέρα
«ΠΛΑΤΑΝΙΑ»
(Ο ΣΑΚΗΣ)
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΓΚΑΔΟΛΟΣ
παραλία Ψαθοπύργου
Τηλ. 931.402

ΤΑ